

ATRIBUCIONS I COMPETÈNCIES DELS ENGINYERS INDUSTRIALS

Què són les atribucions professionals?

Les atribucions professionals defineixen els àmbits en què els professionals d'una titulació concreta poden desenvolupar legalment la seva activitat, estableixen les condicions per a aquest desenvolupament i fixen les limitacions qualitatives o quantitatives que puguin existir.

A Espanya, no totes les professions tenen assignades atribucions pròpies. Predominen les titulacions dels ensenyaments tècnics com l'arquitectura i les enginyeries, encara que també tenen atribucions titulacions com el dret (advocats, notaris) i les del món de la salut (medicina, infermeria, veterinària...).

En relació amb l'enginyeria, no tots els títols d'enginyeria tenen atribucions professionals, només tenen atribucions aquells títols per als quals una disposició legal, generalment antiga, atribueix competències específiques.

Quina legislació regula les atribucions professionals dels enginyers?

En general la normativa que regula les atribucions de les diferents titulacions és antiga perquè quan el legislador creava oficialment un títol era quan establia el seu marc legal d'atribucions.

Enginyers Agrònoms

Decret de 4 de desembre de 1871 del Ministeri de Foment.

Reial Decret de 9 de desembre de 1887 del Ministeri de Foment

Reial Ordre de 4 d'abril de 1911 del Ministeri de Foment.

Enginyers de Forests (Montes)

Les seves facultats es deriven d'una variada normativa: Llei de Montes, Llei de Cacera...

Enginyers Aeronàutics

Decret d'1 de febrer de 1946 del Ministeri de l'Aire.

Enginyers de Telecomunicacions

Decret de 8 de gener de 1931 del Ministeri de Governació.

Enginyers de Mines

Decret de 21 de gener de 1905 del Ministeri d'Agricultura.

Decret de 10 de març de 1934 del Ministeri d'Indústria i Comerç.

Decret de 23 d'agost de 1934 del Ministeri d'Indústria i Comerç.

Enginyers Navals

Llei 141/1962 de 24 de desembre de 1962, per la qual es crea el Cos d'Enginyers Navals.

Enginyers de Camins, Canals i Ports

Reglament Orgànic del Cos d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de 23 de novembre de 1956.

Enginyers Industrials

Decret de 18 de Setembre de 1935, de competències professionals de l'Enginyer industrial.

Enginyers tècnics

Llei 12/1986, d'1 d'abril, sobre regulació de les atribucions professionals dels arquitectes i enginyers tècnics.

Hi ha titulacions d'enginyeria sense atribucions professionals?

Sí. Quan el legislador creava un títol no sempre establia quines eren les seves atribucions. Per això, hi ha enginyeries sense atribucions professionals. Per exemple:

- Enginyeria en geodèsia i cartografia
- Enginyeria en automàtica i electrònica industrial
- Enginyeria en electrònica
- Enginyeria geològica
- Enginyeria en informàtica
- Enginyeria de materials
- Enginyeria d'organització industrial
- Enginyeria química
- Enginyeria en sistemes de defensa.

Quina és la diferència entre competències i atribucions professionals?

És un error identificar el concepte de competència amb el d'atribució. Se solen utilitzar indistintament però tenen un significat diferent.

Les competències depenen del coneixement: tant el que s'adquireix amb els estudis universitaris o amb qualsevol altra via d'aprenentatge com amb l'experiència professional al llarg de la vida.

Les atribucions hem indicat que són els àmbits en què els professionals d'una titulació concreta poden desenvolupar legalment la seva activitat. Per aconseguir-les no només es necessita el coneixement sinó que cal que un document acrediti que es pot fer ús d'aquesta destresa. I aquest document és el títol universitari oficial. Les atribucions s'adjudiquen de per vida un cop s'adquireix un títol universitari.

En general, a les empreses es valoren, a més de les atribucions corresponents a un determinat títol d'enginyeria (allò que la normativa autoritza a fer), les competències assolides principalment amb l'experiència professional (allò que, dins el marc d'atribucions, s'acredita que se sap fer millor).

Hi ha atribucions professionals en altres països?

Cada estat determina què pot i què no pot fer una determinada titulació.

Un/a enginyer/a que hagi obtingut una titulació ha acreditat posseir unes competències determinades, però l'obtenció d'atribucions professionals és diferent segons el país. Una determinada titulació pot, en un país, permetre desenvolupar unes actuacions, però no les assegura en altres països.

Als països llatins són seguidors de la tradició del dret europeu continental i per exercir la professió cal obtenir el títol universitari en alguna Universitat reconeguda pel Ministeri d'Educació.

Però als països que tenen tradició de dret anglosaxó, els titulats a més de la titulació han d'acreditat un període de pràctiques, que sol ser de diversos anys, sota la supervisió d'un professional ja habilitat i, posteriorment, realitzar un examen d'admissió al Col·legi professional o Institució corresponent. Això succeeix, per exemple, a Austràlia, Canadà, Hong Kong, Regne Unit o els Estats Units.

Si un professional vol acreditar-se per treballar a l'estranger se li exigirà la titulació i una memòria on reflecteixi la seva experiència laboral. En molts casos, als països on es requereix un examen d'accés al col·legi o associació professional aquest és eliminat si s'acredita una experiència mínima establerta. Per exemple, a Hong Kong els arquitectes nord-americans i britànics amb deu anys d'activitat professional no han de realitzar la prova i només cal una entrevista personal prèvia.

Què és una professió regulada?

D'acord amb el Real Decreto 889/2022, és *“aquella profesión para cuyo acceso al ejercicio se exija estar en posesión de un título universitario oficial con sujeción a lo dispuesto en los artículos 14.8 y 17.6 del Real Decreto 822/2021, de 28 de septiembre, por el que se establece la organización de las enseñanzas universitarias y del procedimiento de aseguramiento de su calidad, según se trate respectivamente de enseñanzas de Grado o de Máster Universitario.”*

En el nou marc formatiu actual, on són les universitats les que creen els títols universitaris, el legislador va considerar que les professions que atorguen atribucions han de poder acreditar un contingut mínim de formació i per això va fixar el seu contingut curricular amb diferents ordres ministerials. Són les professions regulades.

En l'àmbit de l'enginyeria la relació de professions regulades és:

Titulació	Normativa
Enginyeria aeronàutica	Ordre CIN/312/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer Aeronàutic.

Enginyeria agrònoma	Ordre CIN/325/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer Agrònom.
Enginyeria de camins, canals i ports	Ordre CIN/309/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer de Camins, Canals i Ports
Enginyeria industrial	Ordre CIN/311/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer Industrial.
Enginyeria de mines	Ordre CIN/310/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer de Mines.
Enginyeria de forests (montes)	Ordre CIN/326/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer forestal.
Enginyeria naval i oceànica	Ordre CIN/354/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer Naval i Oceànic.
Enginyeria de telecomunicació	Ordre CIN/355/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Enginyer de Telecomunicació.

I en l'àmbit de les enginyeries tècniques

Titulació	Normativa
Enginyeria tècnica aeronàutica	Ordre CIN/308/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic
Enginyeria tècnica agrícola	Ordre CIN/323/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic agrícola
Enginyeria tècnica forestal	Ordre CIN/324/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic forestal

Enginyeria tècnica industrial	Ordre CIN/351/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic industrial
Enginyeria tècnica de mines	Ordre CIN/306/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic de mines
Enginyeria tècnica naval	Ordre CIN/350/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic naval
Enginyeria tècnica d'obres públiques	Ordre CIN/307/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic d'obres públiques
Enginyeria tècnica de telecomunicació	Ordre CIN/352/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic de telecomunicació
Enginyeria tècnica en topografia	Ordre CIN/353/2009, de 9 de febrer, per la qual s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyer tècnic en Topografia

Davant l'excessiva oferta de títols de grau i màster -alguns amb denominació similar- és important tenir una informació adequada respecte a les diferències entre uns títols i altres perquè alguns habiliten per a l'exercici de professió regulada i atorguen atribucions i altres no. I aquest aspecte marcarà de manera determinant la capacitat de projecció professional.

Per a saber si una titulació concreta habita o no per a l'exercici de professió regulada, el Ministeri estatal corresponent compta amb el RUCT (*Registro de Universidades, Centros y Títulos*).

A la secció de "*Títulos*" es pot fer la cerca de la titulació concreta (per universitat, denominació, nivell, etc.).

<https://www.educacion.gob.es/ruct/consultaestudios?actual=estudios>

Sí és una titulació que habilita per a professió regulada, apareixerà:

"Habilita para profesión regulada: Sí
Profesión regulada: Ingeniero Industrial"

En el cas que no aparegués aquesta frase, la titulació no és habilitant.

Com s'adquireixen ara les atribucions professionals d'Enginyeria Industrial?

En els títols adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior, les Atribucions Professionals dels actuals Enginyers Industrials s'adquireixen a través d'un títol de Màster (Màster Universitari en Enginyeria Industrial), que haurà de seguir les directrius recollides en l'Ordre CIN/311/2009 (BOE de 18/02/2009). Així, es pot accedir a la professió d'Enginyeria Industrial, amb el títol preBolonya d'Enginyeria Industrial, o amb l'actual Màster Universitari en Enginyeria Industrial (MEI) .

En la Ordre CIN/311/2009 es recullen les condicions d'accés al MEI tant des de titulacions que habilitin per a l'exercici de la professió d'enginyeria tècnica industrial (els anomenats Graus especialistes d'Enginyeria Mecànica, Elèctrica, Química, Electrònica i Tèxtil) com des d'altres titulacions de l'àmbit industrial generalistes sense atribucions professionals (el Grau en Enginyeria en Tecnologies Industrials, GETI). Així, encara que és possible accedir al Màster d'Enginyeria Industrial des de diferents Graus de la branca Industrial, la veritat és que no s'arriba en les mateixes condicions. Si l'objectiu és realitzar el Màster d'Enginyeria Industrial, el Grau específicament adaptat per a això és el d'Enginyeria en Tecnologies Industrials. A més, és molt important indicar que accés no implica admissió. Les universitats poden demanar requisits específics per entrar en un Màster concret. Per exemple, poden preferir estudiants que hagin cobert parcialment diverses tecnologies específiques, o a l'inrevés. També poden admetre a algú que no satisfaci tot els requisits d'un màster, però exigir complements de formació. Aquests requisits són competència de les universitats.

Quines són les atribucions professionals dels Enginyers Industrials?

En el cas de l'enginyeria industrial, professió regulada, les seves atribucions venen dictades en un Decret de 1935 (Decret de 18 de Setembre de 1935 de competències professionals de l'Enginyer industrial) -encara vigent avui dia- que tenia com a objectiu ordenar i resumir el que era la pràctica professional habitual i la rellevant transcendència d'aquesta activitat.

Segons aquest text legal, el títol d'enginyeria industrial confereix als seus posseïdors la capacitat per a projectar, executar i dirigir tota classe d'instal·lacions i explotacions compreses en les branques de la tècnica industrial química, mecànica i elèctrica i d'economia industrial, entre les que han de considerar-se (art 1):

- A) Siderúrgia i metal·lúrgia en general,
Transformacions químicoinorgàniques i químicoorgàniques.
Indústries d'alimentació i del vestit.
Tintaries, adobats i arts ceràmiques
Indústries, fibronòmiques.
Manufactures o tractaments de productes naturals, animals i vegetals.
Indústries silicotècniques.
Arts gràfiques.
Hidrogenació de carbons.

- B) Indústries de construcció, metàl·lica, mecànica i elèctrica, incloses de precisió.
Construccions hidràuliques i civils.
Defenses fluvials i marítimes.
Ferrocarrils, tramvies, transports aeris i obres auxiliars.
Indústries d'automòbils i aerotècniques.
Drassanes i tallers de construcció naval.
Escars i rescloses.
Indústria cinematogràfica.
Calefacció, refrigeració, ventilació, il·luminació i sanejament.
Captació i aprofitament d'aigües públiques per a abastir recs o indústries.
Indústries relacionades amb la defensa civil de les poblacions.
- C) Generació, transformació, transports i utilització de la energia elèctrica en totes les seves manifestacions.
Comunicacions a distància i, en general, tot el que es comprèn en el camp de les telecomunicacions, incloses aplicacions i indústries acústiques, òptiques i radioelèctriques.

També poden (art. 2) actuar, realitzar i dirigir tota mena d'estudis, treballs i organismes en la esfera econòmicointindustrial, estadística, social i laboral.

La verificació, anàlisi i assaigs químics, mecànics i elèctrics de materials, elements i instal·lacions de tota mena.

La intervenció en materials de propietat industrial.

La realització de treballs topogràfics, aforaments, taxacions i fitaments.

Dictàmens, peritacions i informes i actuacions tècniques en assumptes judicials, oficials i particulars.

La construcció d'edificacions de caràcter industrial i els seus annexes.

Aplicacions industrials auxiliars de la construcció urbana.

I en general, diu el Decret "tota mena de treballs que els hi encomani en cada moment la legislació vigent".

Així mateix (art. 3) els enginyers industrials poden firmar tota mena de plànols o documents que es refereixin a les matèries compreses en els apartats anteriors i per a la direcció i execució de les seves obres i instal·lacions, establint expressament el Decret "sense que l'Administració pugui desconèixer aquesta competència, ni posar traves a la mateixa en assumptes que hagin de passar, per a la seva aprovació, per oficines públiques"

Atesos els anys transcorreguts des de la publicació del Decret d'atribucions, el naixement de noves especialitats i la publicació de noves lleis en tots els camps (Llei d'Ordenació de la Edificació...) i una jurisprudència no sempre uniforme han anat perfilant les atribucions dels titulats d'enginyeria industrial.

És impossible determinar concretament tot el camp d'actuació de la titulació d'enginyeria industrial atès que es tracta d'una professió d'àmbit multidisciplinar i desenvolupa la seva actuació en molts àmbits: edificació, instal·lacions, urbanisme, seguretat i salut, gestió de béns i de persones, direcció, etc.

Quin és l'estat actual i la previsió en relació amb les atribucions?

A data d'avui, les atribucions professionals en enginyeria són plenament vigents. La reserva de funcions en l'àmbit de l'enginyeria i de l'edificació són vigents, mentre no es modifiquin per una altra norma posterior.

En aquest marc, cal destacar la voluntat actual de no establir monopolis competencials i donar accés a tots/es professionals que puguin acreditar coneixements per a una actuació concreta. Per això, la tendència actual a la legislació més recent és emprar una terminologia genèrica com "tècnic/a competent".

Però això no implica que qualsevol titulació pugui desenvolupar qualsevol actuació. En primer lloc caldrà tenir en compte que les titulacions tècniques són les d'arquitectura, arquitectura tècnica, enginyeria i enginyeria tècnica. I en el marc d'aquestes titulacions caldrà tenir en compte allò que hagi establert el legislador (algunes titulacions són especialistes i han de desenvolupar la seva actuació exclusivament en el marc de la seva especialitat) i la jurisprudència que, basant-se en el seu marc d'estudis, ha anat perfilant, a vegades de manera contradictòria, quines titulacions poden fer què.

Per tant, fora que una norma amb rang de Llei hagi establert clarament un monopoli competencial, sempre quedarà a criteri en primer lloc de l'Administració receptora de la tasca i en darrer terme dels Tribunals, la competència d'unconcret títol universitari per a desenvolupar un determinat treball.

Des de l'Àrea Jurídica s'elaboren habitualment informes en relació amb diferents matèries on els titulats d'enginyeria industrial tenen atribucions. En podeu trobar informació a la web <https://www.eic.cat/serveis/serveis-assessorament>.

Si teniu qualsevol dubte, o si voleu ampliar qualsevol informació, us recomanem que us poseu en contacte amb el Col·legi/Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, al telèfon 93 319 23 00 o bé a assessorament@juridic.eic.cat

Àrea Jurídica d'Enginyers Industrials de Catalunya
Gener de 2025